آینه

اطلاعات

یادداشت: «در آستانه ماه‌مهر»؛ فتح‌الله آملی

سال تحصیلی از فردا آغاز می‌شود. میلیون‌ها دانش‌آموز سر کلاس‌های درس می‌روند... نداشتن فضایی برای تفریح و بازی، فقدان آزمایشگاه برای درگیرکردن ذهن دانش‌آموز و لذت‌بردن او از حل‌معماها و نتیجه‌دادن فرمول‌ها و مشاهده نتیجه آموزش‌ها و آزمایش‌ها و توانمندسازی علمی و تجربی او، و... همه و همه باعث شده است تا فضای درس و مدرسه از تفریح، لذت و نشـاط مناسـب و معقول فاصله بگیرد و همچنان در وادی رفع تکلیف درجا بزند.

اعتماد

سرمقاله: «تصحیح یک ذهنیت نادرست»

سیاست خارجی، مبتنی بر اخلاق و مروت نیست، بلکه بر قدرت و منافع ملی کشورها اتکا دارد... اگر کسانی در پی همراه‌کردن سایر کشورها با ایران در برابر غرب هستند، ولی فقط به این استدلال اکتفا می‌کنند که اقدامات غربی‌ها علیه ایران غیرمنطقی یا ناجوانمردانه یا حتی غیرقانونی اسـت، پس وظیفه اخلاقی سایر کشورهاست که با ایران همراهی کنند؛ در این صورت راه اشتباهی را طی می‌کنند. آنان باید فرض را بر این بگذارند که اگر کشوری از برقراری تحریم‌ها علیه ایران منتفع می‌شـود، حتما از ادامه آن نیز استقبال خواهد کرد. حتی اگر این سیاست را علنی نکند، در عمل چنین خواهد کرد. ولی نکته مهم اینجاست که این کشورها قـدرت جلوگیری از رفع احتمالی تحریم‌هـا را ندارند و به صورت علنی نیز وارد چالش برای تداوم تحریم‌ها نخواهند شـد... شـاید این انتظار که دیپلماسـی مترادف با نوعی کیمیاگری معرفی شده است، بیشترین ضربه را به آن زده باشد. شاید انتظاراتی که دولت آقای روحانی در راهگشایی دیپلماتیـک ایجاد کرد بر مبنـای همین فرض غیردقیق بود. آنان چون دیده بودند دیپلماسی دولت قبل در مسیر نادرستی رفته و مشکلات زیادی ایجاد کرده بود پس نتیجه گرفتند که حتما با اصلاح دیپلماسی می‌توان دستاوردهای متفاوت داشـت ولی واقعیت این است با دیپلماسی غلط می‌توان به کشور ضربه زد و خسارت‌های زیادی ایجاد کرد ولی عکس این استدلال به همین نسبت درست نیست. با یک بیل‌وکلنگ می‌توان به جان خانه‌ای افتاد و آن را خراب کرد ولی قضیه سـاختن فرق می‌کند و به چیزی بیش از بیل‌وکلنگ نیاز دارد.

کیهان

سرمقاله: «خواب تازه حریف!»؛ حسین شریعتمداری

در فاصله کوتاهی بعد از توافق ژنو که مسوولان محترم از آن بـا عنوان بزرگ‌ترین دسـتاورد هسـته‌ای در چالش ۱۱ساله اخیر!، تسلیم قدرت‌های بزرگ! و... یاد می‌کردند... ماجرا می‌رفت تا به نابودی کامل فعالیت هسته‌ای کشورمان برسد. اما، ناخدای باخدای این سفینه، بیدارتر از آن بود که حریف تصور می‌کرد و تیم هسـته‌ای را با نسخه‌ای روشن و خالـی از ابهام که حـاوی خطوط قرمز غیرقابل عبور بود پای میز مذاکره فرستاد. از آن نقطه به بعد بود که آمریکا و متحدانش، راه را برای ادامه زیاده‌طلبی‌ها و باج‌خواهی‌های خود بسته دیدند... پیشنهادهای حریف درباره حفظ ماهیت آب‌سـنگین راکتور اراک، ظرفیت غنی‌سـازی مطابق نیاز اعلام‌شده ما، لغو یک‌جای تحریم‌ها، تعطیل‌نشدن هیچ‌یک از تاسیسات هسـته‌ای، عدم‌ورود به حوزه نظامی و... بدون استثنا به‌گونه‌ای است که فقط ظاهر این خطوط قرمز حفظ می‌شـود بی‌آنکه ماهیت اصلی مورد نظر ایران اسـلامی را درخود داشته باشد... برای آنکه دندان طمع دشمن - ولو به توهم - تیز نشود، بایستی ادبیات سیاسی به‌کارگرفته شده از سوی رییس‌جمهور محترم و تیم هسته‌ای کشورمان نیز با آموزه‌های انقلاب اسلامی و صلابت آن همخوانی بیشتری داشته باشد. مثلا؛ در حالی که آمریکا هیچ فرصتی را برای کینه‌توزی و ابراز دشـمنی و نادیده‌گرفتن تعهدات خود از دست نداده است، شایسته نیست برادر عزیزمان جناب آقای دکتر ظریف اعلام کند، «اگر اوباما قول بدهد به قولش اعتماد خواهیم کرد»! و...

وطن امروز

سرمقاله: «خودزنی در نیویورک»
مهدی هدایتی‌نسب

وقتی ظریف می‌گوید قـول اوباما برای لغو تحریم‌ها برای او و رییس دولت ایران حجت اسـت؛ آیا این نشانگر یک موضع عزتمندانه است؟ وقتی رییس دولت می‌گوید قطع رابطه با آمریکا همیشگی نیست؛ آیا این به معنای تمایل رییس دولت ایران برای ایجاد رابطه با آمریکایی‌ها تفسیر نمی‌شود؟ واقعیت این اسـت که در حوزه رفتار، دولت آقای روحانی در برهه فعلی خوب عمل نکرده است و متاسفانه این رفتار در حوزه داخلی به عنوان یک رفتار عزتمندانه تلقی نمی‌شود.

ایران

«مقابله زنان کرد ایرانی با داعش!»

سایت یاهو در گزارشـی مدعی شد زنان کرد ایرانی به نیروهای پیشمرگه عراق پیوسته‌اند تا با گروهک تروریستی داعش مقابله کنند. به گزارش ایسنا، یاهو با انتشار تصاویری که مدعی است مربوط به زنان کرد ایرانی است، نوشت: این زنان به عضویت حزب آزادی کردستان درآمده‌اند تا هم‌زبانان خود را برای رسـیدن به هدف «نابودی داعش» یاری کنند. در این گزارش آمده است: زنان کرد ایرانی هم‌اکنون در دوره آموزشی شـهر «دبیس» واقع در ۵۰کیلومتری شمال غرب کرکوک به سر می‌برند.

«منبع آمریکایی: سد موصل را ایرانی‌ها آزاد کردند»

واشنگتن‌تایمز در گزارشی تحت‌عنوان «حمایت ایران از عراق با دعای خیر دولت اوباما» مدعی شد: «نیروهای ایران روزبه‌روز در عراق فعال‌تر می‌شـوند و در کنار سربازان این کشـور به مبارزه با داعش می‌پردازند.» به گزارش «انتخاب» یک منبع آگاه به واشـنگتن‌تایمز گفت: ماه گذشته، زمانی که عراقی‌ها سد موصل را از داعش پس گرفتند، تعدادی از نیروهای ایران نیز در آنجا حضور داشتند.

عکس: احسان نادرپور

رییس‌جمهوری در مراسم آغاز هفته دفاع مقدس:

ایران نقطه ثبات خاورمیانه است

شـرق: رییس‌جمهوری با بیان اینکه «ما ملت صلحیم و قصد تحمیل جنگ به هیچ کشـوری را نداشته و نداریم» گفت: «با این وجود ما از فشار دشمن هیچ هراسی نداریم و در برابر تجاوز ایستادگی می‌کنیم.» به گزارش ایسنا، رییس‌جمهوری صبح روز گذشـته در سخنرانی خود پیش از آغاز رژه نیروهای مسلح با گرامیداشت هفته دفاع مقدس و بزرگداشت یاد شهدا، جانباران، ایثارگـران و خانواده‌های آنها، عنوان کرد: «وحدت، انسـجام، قدرت و ایستادگی ملت امروز در سایه رهنمودهای رهبر انقلاب اسلامی شکل گرفته است.» رییس‌جمهوری همچنین با بیان اینکه «هفته دفاع مقدس هفته درس‌آموزی برای ما و دشمنان ماسـت»، گفت: «ملت ایران در برابر انواع سلاح‌های دشمن و اتحاد آنها، با ایستادگی خود اجازه نداد خواب دشمن برای ذلت و تسـلیم ملت تحقق یابد. جوانان، ارتشیان، سپاهیان، نیروی انتظامی و بسـیج همه درکنار هم قرار گرفتند و فرامین امام راحل را سرمشـق خود قرار دادند. از عصر روز ۳۱شهریور سال ۵۹ و همزمان با صدور پیام امام(ره) همه لباس رزم پوشـیدند و به‌سـوی جبهه‌ها حرکت کردند.» روحانی با بیان اینکه «در کمتر از ۲۴سـاعت از آغاز تجاوز رژیم عراق به ایران، خلبانان نیروی هوایی ارتش پاسخ مناسبی به متجاوزان دادند»، گفت: «همزمان نیز هوانیروز، تانک‌ها، توپخانه‌ها و رزمندگان در صفی واحد در برابر متجاوزان ایستادند.» او در ادامه با اشاره به اینکه «دشمن فکر می‌کرد که اگر متحد شوند و پول‌های مرتجعین به کمک آنها بیاید می‌توانند انقلاب را به شکست منجر کنند»، افزود: «مقاومت مردم ایران باعث شد که نقشه‌های آنها شکست بخورد. اما دشمن از اشتباهات خود درس نگرفت و آنها را تکرار کرد. گرچه در دوران جنگ بهترین فرزندان کشور تقدیم شد و خسارات مادی به مردم وارد شد. اما گویی ملتی جدید، کشوری جدید با روحیه‌ای نو و با قدرتی جدید آفریده شد.» روحانی در ادامـه با بیان اینکه «ظاهر هشت‌سـاله دفاع مقدس یک دفاع بود» گفت: «اما باطن آن بازدارندگی در برابر همه توطئه‌ها بود. اما دشـمن درس لازم را نیاموخت و به بهانه مساله هسته‌ای جنگ هشت ساله‌ای را از نوع جنگ اقتصادی و تحریم، به ملت تحمیل کرد.» به‌گفته روحانی امروز نیروهای مسـلح و اقوام و مذاهب همه به‌صورت یکپارچه و در سطحی واحد و تحت لوای قانون اساسی و دولتی واحد در برابر دشمن ایستادگی می‌کنند.

بـا ایجاد جنگ و فروش سـلاح سـفره خـود را رنگین نمی‌کنیم

رییس‌جمهوری همچنین با اشاره به اینکه «ما نمی‌خواهیم با ایجاد جنگ و فروش سلاح، سفره خود را رنگین کنیم»، گفت: «برخی کشورهای غربی سـفره‌های خود را با خون ملت‌های دیگر رنگین می‌کنند، اما ما سـفره خود را با تلاش، کوشش، اقتصاد پاک و نان حلال رنگین می‌کنیم. ما قصد جنگ و تجاوز نداریم اما در برابر تجاوز ایستادگی می‌کنیم.»

روحانی در ادامـه تاکید کرد: «دولت همه تلاش خود را برای تقویت نیروهای مسـلح و ایجاد رفاه خانواده‌های شهدا و ایثارگر به کار گرفته است. در طول مهرماه امسال هزارو۷۰۰میلیاردتومـان از معوقات این خانواده‌ها به آنها پرداخت می‌شود.» او همچنین با بیان اینکه «امروز نیروهای مسـلح ایران قویترین نیروهای مسـلح منطقه هستند»، عنوان کرد: «ما به این نیرو افتخار می‌کنیم و با همه توان از آن حمایت می‌کنیم و تردید نداریم که همه مردم پشتوانه قوی نیروهای مسلح و نیروهای مسلح پشتوانه قوی نظام و کشور هستند.» رییس‌جمهوری با اشاره به وجود ناامنی و آشوب در منطقه، گفت: «ایران نقطه ثبات خاورمیانه است و دولت و نیروهای مسلح ایران به مظلومان همواره کمک کرده و می‌کند.»

رییس‌جمهوری پیش از سفر به «نیویورک»:

فناوری صلح‌آمیز «آری»، سلاح هسته‌ای «نه»

شـرق: رییس‌جمهوری با اشـاره به مذاکرات ایـران و ۵+۱ در نیویـورک گفـت: «ملت و رهبری در این مسـیر یکصدا هسـتند و دوصدایی وجود ندارد، صدای واحد نیز این است که فناوری صلح‌آمیز هسته‌ای آری و سلاح هسته‌ای نه.» روز گذشته حسـن روحانی به منظور شرکت در شصت‌ونهمین نشسـت سـالانه مجمع‌عمومی سـازمان‌ملل متحد با بدرقه حجت‌الاسلام‌والمسـلمین محمـد محمدی‌گلپایگانی رییس‌دفتر مقام‌معظم‌رهبری و اسحاق جهانگیری معاون‌اول رییس‌جمهـوری عـازم نیویورک شـد. بـه گـزارش ایرنا؛ رییس‌جمهوری پیـش از عزیمت به نیویـورک در فرودگاه مهرآباد گفت: «ما در زمینه توسـعه و دسـتیابی به فناوری صلح‌آمیز هسـته‌ای حقوق مسـلمی داریم که برای اهداف توسـعه کشور مدنظر است، ما از آن دست برنمی‌داریم و آن راه را ادامه می‌دهیم.»

نتیجه باخت ـ باخت به ضرر همه است

او با تاکید مجدد بر اینکه «ایران هیچ‌گاه به‌دنبال سـلاح کشتارجمعی و هسته‌ای نبوده و نیست»، گفت: «در مذاکرات، آنچه ۵+۱ از ما می‌خواهند شـفافیت بیشـتر در چهارچوب مقررات بین‌المللی، ایجاد اعتماد دوطرف و احترام متقابل است که قابل‌قبول است اما اگر ۵+۱ بخواهد ما از حقوق حقه خود کوتاه بیاییم، این کار امکان‌پذیر نیست و نه دولت و نه مردم می‌پذیرند و نه رهبرمعظم انقلاب آن را قبول دارند.» روحانی اظهـار امیدواری کرد بتوانیم این واقعیت‌ها را در مذاکرات با ۵+۱ توضیح دهیم. روحانی یادآور شـد: «اگر طرف مقابل به حقوق ما احترام نگذارد، صددرصد باخت-باخت خواهد بود و کسی فکر نکند به ضرر ایران است و آنها بیشتر ضرر می‌کنند البته باخت- باخت به ضرر همه خواهد بود.» رییس‌جمهوری همچنین گفت: «اکنون اوضاع اقتصادی دنیا به‌گونه‌ای است کـه می‌دانند ایران می‌تواند چه نقشـی در اقتصاد منطقه و جهان، انرژی و حمل‌ونقل داشته باشـد.» روحانی ادامه داد: «آنها می‌دانند که تا چه میزان به نفع کشـورهای همسایه و دیگران خواهد بود که موضوع هسته‌ای در چارچوب مقررات بین‌المللـی و عادلانه حل‌وفصل شـود.» رییس‌جمهوری در ادامه سخنان خود تاکید کرد: «اجلاس سالانه مجمع‌عمومی سـازمان‌ملل یکی از تریبون‌هایی است که می‌توان به‌خوبی صدای ملت ایران را به گوش جهانیان رساند.» روحانی با بیان اینکه در مجمع‌عمومی سـازمان‌ملل باید چندمساله بیان و تشریح شود، گفت: «امیدواریم همه بتوانند دست به دست هم داده و تروریسـت‌ها را سرجای خود بنشانند، چراکه موضوع منطقه توسط کشورها، ملت‌ها و دولت‌های منطقه حل‌وفصل خواهد شـد.» او یادآور شد: «در سفر به نیویورک ملاقات‌های دوجانبه با کشورهای مختلف دارد و امیدوار است آنچه به‌نفع ملت ما، منطقه و جهان است، حاصل شود.»

محمدمهدی مهریزی بررسی کرد

نقش فقه در بازنگری قوانین حوزه زنان

شـرق، مهسـا جزینی: قوانین زنان با استفاده از فتاوای فقهی قابل بازنگری اسـت. این چکیده سخنان اسـتادیار دانشکده علوم حدیث در نشسـت دیروز پژوهشـگاه علوم انسانی بود. مشابه این سخن البته اوایل دهه ۸۰ در نشست دیگری مطرح شـده بود. دانشگاه مفید قم به سـفارش مرکز امور مشارکت زنان ریاست‌جمهوری دولت اصلاحات بعد از دوسال پژوهش، طرحی را تحت‌عنـوان لایحه «نظام جامع حقوقی زنان» تهیه کرده بود. مسوول آن طرح با اشاره به اینکه بسیاری از قوانین فعلی ما پایه فقهی نداشته یا قانونگذار از بین خیل فتاوای فقهی، سختگیرانه‌ترین آن را به سلیقه خود انتخاب کرده است گفته بود که با بررسی‌های انجام‌شده و به استناد همین منابع فقهی و فتاوا می‌توانیم تا ۷۰درصد قوانین موجود را به‌نفع زنان تغییر دهیم. اما عمر دولت اصلاحات به‌سر آمد و دولت بعد هم نه‌تنها لایحه را به مجلس نبرد بلکه مجموعه مجلدات این پژوهش را هم خمیر کرد. حالا دکتر «مهریزی» ۱۰سال بعد دوباره همان حرف‌ها را تکرار می‌کند... . این استاد دانشکده علوم‌حدیث در ابتدای نشست به فهرسـتی از تفاوت‌های زن و مرد در منابع فقهی اشـاره کرد و گفت از این تعداد ۵۰ مورد تفاوت معنادار به‌نفع مردان اسـت و در این میان هم تفاوت چندانی بین فقه شیعه و سنی وجود ندارد. سرپرستی و حضانت، شرایط فسخ نکاح، حوزه عبادات، احکام نماز، قراردادها، قضاوت و شهادت، حج، مجازات‌های کیفری و اجتهاد و تقلید، مواردی است که در فتاوای فقهی به سود مرد از آن یاد شده است.

۳ رویکرد فقهی به زنان

مهریزی با اشـاره به اینکه «رویکردهای مذهبی به زن در تاریخ مذهبی ایران یکسان نبوده است» گفت: «در دوره معاصر، من افراد و جریان‌هایی که از موضع دین راجع به زنان صحبت کرده‌اند را در سـه گروه دسـته‌بندی کرده‌ام، یک گروه ادامه جریان گذشته سنتی‌اند که الان هم در جامعه ما وجود دارند این جریان از دوره مشروطه به این‌سو و در واکنش به جنبش‌های زنـان و مجلات زنانـه و راه‌اندازی مدارس دخترانه آغاز شـد. عده‌ای از کسـانی که دغدغه دین داشتند برایشان مساله شد که نکند این کارها جامعه ما را به سمت تباهی ببرد. این گروه به تفاوت‌های حداکثری و اساسی بین زن و مرد در حوزه ادراک و تصمیم‌گیری و مسایل جسمی معتقد بودند که بقایای این نگاه در جوامع اسلامی همچنان رایج است.» مهریزی افزود: «از دهه ۴۰ نگاه دیگری پیدا شد که ریشه آن به کتاب‌های مرحوم یحیی نوری می‌رسد و بعد شهید «مطهری»، «علامه طباطبایی» و بعد دکتر «شـریعتی» ،مرحوم امام(ره) و دیگران هم این نگاه را پـی گرفتند که نگاه قبلـی را تعدیل می‌کند. در نگاه قبلی تفاوت‌ها حداکثری بود و موضوع حضور اجتماعی زن پذیرفته نبود و به‌جایش پرده‌نشـینی او مطرح بود امـا نگاه دوم دایره تفاوت‌ها را محدودتر می‌داند و معتقد است که انسان در جوهره انسـانی زن و مرد یکسان است.» «مهریزی» افزود: «این گروه با شرایطی حضور اجتماعی زن را جایز می‌دانند و تلاش می‌کنند که بـرای تفاوت‌ها یک تبیین عقلانی انسـان‌فهم ارایه کنند. کارهایی که شهید «مطهری» در کتاب «حجاب» یا «نظام حقوق زن در اسـلام» انجـام داد در همین راستاست. ضمن اینکه این گـروه در برخـی نظرات گذشته هم تجدیدنظر کرده‌اند. مثل اینکه زنان می‌توانند برای خود زنان امام جماعت شـوند درحالی که قبلی‌ها اصلا این را قبول نداشتند یا مجتهدشدن زنـان را برای زنان می‌پذیرند.» «مهریزی» افـزود: «از دهه۷۰ کسانی مثل آیت‌الله«صانعی»، « جنا تی » ، « معر فـت » علامه«فضـل‌الله محمـد» در لبنان یا «مهدی شمس‌الدین» راه سومی را دنبال کردند و در حوزه مسایل زنان به دنبال بازنگری در فتاوای فقهی قبلی رفتند تا جایی که من آمار گرفتم ۲۰مورد از آن ۵۰مسـاله اساسـی کـه جزو تفاوت‌ها بود از نظر این گـروه قابل رفع‌وحل بود.» او افـزود: «این گروه تلاش می‌کنند با همان سـازوکار فقهی و با خاستگاه اجتهاد سنتی و نه با تحلیل بیرونی درباره مسایل زنان صحبت کنند.»

تفاوت فقها در نگاه به انسان

او با اشاره به اینکه «این تفاوت‌ها بسیار جدی است»، افزود: «البته از این سه‌گانه، نگاه دوم غالب است ولی نگاه‌سوم در مراکز علمی و دانشگاهی زمینه پذیرش بیشتری دارد.» او با اشاره به اینکه چرا در حوزه مسایل زنان بین فقها این همه اختلاف وجود دارد، به سه‌بحث اشاره کرد و گفت: «یکی اینکه اختلاف‌نظر یک واقعیت است و خداوند در قرآن به این تفاوت‌ها اشاره دارد. ما از جهت دانش، استعداد و تمایلات و علایق باهم متفاوت هستیم. در حوزه مطالعات دین، این اختلافات در کلام و حدیث بوده و علمای بزرگ ما دنبال ازبین‌بردن آن نبوده‌اند، بلکه خواسته‌اند آن را برجسته کنند که در همه حوزه‌ها هست و صرفا به حوزه زنان اختصاص ندارد. وقتی در مسایل مربوط به مثلا قراردادها و معامله و حتی مسایل مردان اختلاف دارنـد، در حوزه زنان هم نگاه‌ها متفاوت است و نباید با نگاه جنسـیتی کـه عده‌ای خواسته‌اند علیه زنان حرف‌هایی بزنند به آن نگاه کرد.» او افزود: «در نوشته‌های غزالی که فقیهی سنی است، ازدواج بستری برای آرامـش مردی کـه می‌خواهد به سیروسـلوک برسد، تعریف می‌شـود درحالی که این نگاه با نگاه قرآن کـه ازدواج را برای زن و مرد می‌داند و نه ابزاری که مرد از آن استفاده کند، خیلی فرق دارد. با این حال خاستگاه این نگاه‌ها تجزیه و تحلیل نشده اسـت. در کتاب‌هـای کلامی قبلی ما، بحث انسان‌شناسـی هیچ‌وقت مطرح نشده است، ما باب‌الانسان یا فصل‌الانسان در کتاب‌های کلامی نداریم.»

او افـزود: «اگر نگاه ما به زندگی و ازدواج آنطور که غزالی و برخی دیگر گفته‌اند و در فقه هم اثر گذاشته است، باشد نتیجه این می‌شـود که ازدواج را به‌عنـوان کرایه‌دادن و کرایه‌گرفتن مطـرح می‌کنند و بعد لوازم این کرایـه‌دادن و گرفتن در فتاوا مطرح می‌شـود و می‌گویند مرد مکتری (کرایه گیرنده) و زن مکری است. این بحث چندسـال قبل در مجلس مطرح شد و نماینده‌ها متاسفانه این مسـاله را مطرح کردند که اگر زن، بیماری صعب‌العلاج دارد، هزینه‌اش با شوهر هست یا نیست؟ و بعد می‌گویند نیست چون وقتی دیوار خانه می‌ریزد صاحبخانه بایـد آن را درسـت کند پس زن هم در ایـن مواقع باید برود خانه پدرش خوب شود و برگردد.» مهریزی گفت: «نگاهی که می‌گوید اگر زنی شـوهرش رفت ولی پول و مخارج زندگی را برایش گذاشت، زن دیگر چه می‌خواهد؟ بماند زندگی کند، زن را یک انسان با غریزه جنسی و نیازهای دیگر نمی‌بینند. کسی می‌بیند که فقط به آب و غذا نیاز دارد.»

راه‌حل در گفت‌وگوست

مهریزی با اشـاره به اینکه «بخش‌سوم صحبت من به نوع مواجهه ما با این اختلافات بازمی‌گردد»، گفت: «رفع اختلاف نه ممکن است نه مطلوب. این نشان‌دهنده رشد جامعه است اما ما با این اختلافات که گاهی آزاردهنده اسـت چه باید کنیم؟ در حوزه نظر اگر ما به تفکر جمعی که بابش گفت‌وگو اسـت اعتقاد و ملتزم نباشیم، راهی برای کاهش اختلاف نداریم. در گفت‌وگوهای علمی پس ذهن افراد بیرون ریخته و اختلاف کم می‌شود.» مهریزی افزود: «چرا بین فتاوایی که معتقدند دختر ۹ سال یا ۱۳ سـال بالغ می‌شود، قانونگذار می‌رود بدترینش را انتخاب می‌کند و همان می‌شـود قانـون مدنی؟ اگر ما در بحث حضانت و ولایت چندنظر داریم، چرا می‌رویم بدترینش را انتخـاب می‌کنیم؟ همان‌طور کـه در برخی موارد ما موارد بهتر به معنـای اجراپذیرتر را انتخاب کردیم، در مورد قوانین حـوزه زنان هـم می‌توانیم همین کار را بکنیـم.» مهریزی با توضیح اینکه «خوب به معنای اجراپذیرتر است» گفت: «چون نمی‌توانیم بگوییم کسی که قایل به ۹سال است حق را گفته یا کسی که به ۱۳سـال قایل است. چاره‌ای نداریم جز اینکه ببینیم کدام بهتر و بیشتر قابل‌اجراست. الان دختری که کلاس سوم‌دبستان است در عوالم بچگی سیر می‌کند، وقتی می‌گوییم او بالغ است یعنی همه مسوولیت‌های اجتماعی کیفری و مدنی را بر او بار کرده‌ایم، درحالی که این شـدنی نیسـت.» او افزود: «شورای‌نگهبان معمولا در اینگونه قوانین می‌رود و به فتاوای فقها نگاه می‌کند درحالی که می‌تواند به فتوایی اسـتناد کند که با شـرایط امروز ما سـازگارتر اسـت و آن را انتخاب کند، نماینده‌هـای مجلس هـم همین‌طور، مثـلا محقق‌اردبیلی فتوایـی درباره پوشـش زن در هنگام نمـاز دارد ، قانونگذار یعنی محقق‌اردبیلی را فقیه نمی‌داند؟ یا مثلا شیخ‌طوسی اگر فتوایی دارد که با شـرایط روز سازگارتر است، یعنی او را فقیه نمی‌دانند؟» مهریزی افزود: «مواجهه با اختلاف در حوزه عمل یعنی اینکه قانونگذار اجراپذیرترین دسـتور یا فتوای فقهی را انتخاب کند و شـرایط و واقعیات جامعه را در نظر بگیرد. اگر ما درست رفتار کنیم، دین مورد اتهام قرار نمی‌گیرد. دین راه را باز گذاشته است اما عملکرد بد ما باعث می‌شود این سلسله طولی مورد اتهام قرار گیرد.»

نکته

مواجهه با اختلاف در حوزه عمل یعنی اینکه قانونگذار اجراپذیرترین دستور یا فتوای فقهی را انتخاب کند و شرایط و واقعیات جامعه را در نظر بگیرد. اگر ما درست رفتار کنیم، دین مورد اتهام قرار نمی‌گیرد. دین راه را باز گذاشته است اما عملکرد بد ما باعث می‌شود این سلسله طولی مورد اتهام قرار گیرد

خبر

پیکر مرحوم دعاگو در جوار امامزاده صالح به خاک سپرده شد

● **ایلنا:** پیکر مرحوم محسن دعاگو، امام جمعه فقید شـمیرانات در حرم امامزاده صالح تهـران به خاک سـپرده شد. بر پیکر امام‌جمعه شـمیرانات، آیت‌الله دین‌پرور، رییس بنیاد نهج‌البلاغه نماز خواند. همچنین حجت‌الاسـلام عبدالحسـین محبی عضـو جامعه روحانیت مبارز، سیدحسین هاشمی استاندار تهران، حجت‌الاسـلام قدرت‌الله علیخانی، حجت‌الاسـلام علی‌اکبر ناطق‌نوری، حجت‌الاسـلام مجید انصاری معاون پارلمانی رییس‌جمهور، حسین سبحانی‌نیا عضو هیات‌رییسه مجلس، آیت‌الله امام جمارانی از اعضای بیت امام، صادق زیباکلام، یاسـر هاشـمی، فاطمه هاشـمی، اکبر ترکان مشاور ارشـد رییس‌جمهور، حجت‌الاسلام مصطفی پورمحمدی وزیر دادگستری، آیت‌الله موحدی کرمانی و حجت‌الاسلام تقوی رییس شورای سیاسـت‌گذاری ائمه جمعه در تشییع پیکر مرحوم دعاگو حضور داشتند.

ادامه از صفحه اول

زنگ‌ها برای چه‌کسی به صدا درمی‌آیند؟

در ایـن زمینه، دو تهدید بزرگ به باور ما باید مدنظر قرار گیرد: کیفیت و محتوای آموزش و نیاز به نوآوری در آن از یک‌سو و پرهیز و جلوگیری از حرکت نولیبرالی برای پولی و کالایی‌شدن آموزش و در نتیجه پایین‌آمدن کیفیت مدارس غیردولتی یا ارزان‌قیمت‌تر به بهانه بالابردن کیفیت کل مدارس. در مورد تهدید نخست، باید گفت که این امر تا اندازه زیادی جنبه جهانشمول دارد، به این معنا که پس از خـروج جهان از دهـه ۱۹۸۹ از چارچوب‌های صنعتی و ورود آن به عصـر انقلاب اطلاعاتی، یکی از میراث‌های بازمانده از قرن نوزدهم و بیستم نظام‌های آموزش‌وپرورشی بودنـد که دولت‌هـای ملی با روی‌کارآمـدن خود از قرن ۱۹ بـا اجباری‌کردن آمـوزش و ایجاد محتـوای ثابت و طبقه‌بندی‌شده و تقسـیم‌بندی‌های دقیق دانش‌آموزان ایجاد کرده بودند. در این تقسـیم‌بندی‌ها، با هدف ایجاد «مردم» و «ملت»ای که بتواند بر سرنوشت خود حاکم باشد، فرض بر آن گرفته می‌شـد که همه کـودکان را می‌توان بر اسـاس گروهی از مشـخصات کلی از جمله مهم‌ترین آنها، سـن و جنسیت ایشـان و در درجه بعدی بر اساس استعدادهایشـان (در تشخیصی بسـیار دلبخواهانه) در گروه‌های بزرگی تقسیم کرد و آموزشی یکسان به آنها داد تا از آنها شهروندان دلخواه را ساخت و شرایط موفقیت آنها را در جامعه به ایشان داد. فرض بر این بود که کودک پیش و بیش از هر کجا در مدرسـه تربیت می‌شـود و بنابراین باید سـهم خانواده را در تربیت کودک به حداقل و سهم مدرسـه را به حداکثر رسـاند. اما امروز نزدیک به دوقرن پس از ایجاد نظام‌های آموزش همگانی، اجباری و رایگان، تجربه نشـان می‌دهد که فرض اصلی اشتباه بوده است و هرروز بیشتر بر میزان عدم دقت آن افزوده می‌شود: امروز کودکان و نوجوانان بیشترین اطلاعات خود را نه از مدرسه بلکه از تعدادبی‌شماری منابع اطلاعاتی اینترنتی، تلفن‌های همراه، کنش اجتماعی و کوچه و خیابان، تلویزیون و رادیو و شـرکت در شـبکه‌های اجتماعی و... می‌گیرند. افزون بـر این، آنها دیگر قابل طبقه‌بندی بر اسـاس معیارهای ساده‌ای همچون سن و جنسیت نیستند و علاقه‌مندی‌ها و قابلیت‌های آنها بسـیار متفاوت است بنابراین در نظام آموزش مدرن باید به تمام این موارد توجه و بر آن اساس برنامه‌ریزی دقیق‌تر و مناسبی که با وضعیت جدید جهان و نظام‌های اجتماعی، خوانایی داشته باشد، انجام داد. اما دومین آسیب جدی که برخی از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسـعه از آن مصـون مانده‌اند، تمایل و انگیزه به خصوصی‌کردن و کالایی‌کردن نظام‌های آموزش است کـه ضربه مهلکی به آنها می‌زند. تجربه اکثر کشـورهای جهان از توسعه‌یافته تا در حال توسعه نشان می‌دهد که هرگاه دولت‌ها توانسته‌اند یا وادار شده‌اند کیفیت خدمات و حقوقی مثل بهداشت و درمان، آموزش، مسکن و غذا را بـرای همه یا اکثریت مردم خود حفظ کنند و بالا ببرند، پیشـرفت و سـود حاصل از این امر به همه افراد جامعه و نه فقط به نیازمندان رسـیده اسـت و برعکس هر کجا این خدمات به زیر سوال رفته‌اند و اغلب با بهانه بهترشدن کیفی، پولی شـده‌اند، در کل جامعه ضربه خورده‌اند. اما متاسـفانه امروز در کشور ما نیز این تمایل به‌وجودآمده و در آموزش و پرورش با کالایی و خصوصی‌شدن، حتی در بخش دولتی، که گاه بـه بهانه‌های مختلف از مردم پول می‌خواهند، کیفیت نظام اخیـر (دولتی و رایگان) هرچه بیشتر ضربه خورده و ما را با خطری بزرگ روبه‌رو می‌کند که می‌تواند در عرض چند دهه بیشترین ضربات اقتصادی، فرهنگی و سیاسی را به کل نظام توسعه وارد کند. فراموش نکنیم کشوری به توسعه‌یافتگی آمریکا با کاهش کیفیت بخش دولتی آموزش خود و کالایی‌کردن هرچه بیشتر آن سـبب شد که امروز بیش از ۳۰درصد از مردم این کشور در حد بی‌سواد یا کم‌سواد و شاید به همین میزان باوجود داشتن سواد، فاقد توانایی درک و تحلیل نوشته‌های ساده هستند، اتفاقی که شدت آن در اروپای غربی بسیار کمتر بوده است. برای جلوگیری از این چشم‌انداز، کشور ما باید حق آموزش، بهداشـت، مسکن، غذا و حمل‌ونقل را جزو طبیعی‌ترین و ابتدایی‌ترین حقوق انسانی همه اعضایش بداند تا به این‌ترتیب بتواند به آینده خود امیدوار باشد. با رعایت این نکات دیگر همچون عنوان رمان «همینگوی» نخواهیم گفت: «ناقوس‌ها برای مرگ چه کسـی به صدا درمی‌آیند؟» و خواهیم دانسـت که زنگ‌ها برای سـالی پرانرژی به صدا درمی‌آیند و شاید برای همه ما هم آکنده از امید به آینده‌ای بهتر باشد.